



6 filme și 20 ani de la revoluție

6 Filme und 20 Jahre seit der Revolution

Ciclul « Șase filme și 20 ani de la revoluție » reflectă nu numai evenimentele din decembrie 1989 ci și perioada premergătoare, respectiv posterioară a acestei transformării politice. Sînt șase “radiografii” ale realităților social-politice prin care România a trecut în ultimele cinci decenii. Programul va rula în perioada noiembrie 2009 - martie 2010 în incinta Ambasadei României din Berlin. Autorii filmelor - cu excepția lui Lucian Pintilie - aparțin noii generații de regizori români, consacrați pe plan internațional sub numele de “New Wave”. Deși diferiți din punct de vedere stilistic autorii acestor filme au însă ceva comun: felul lor direct și în același timp analitic de a descrie ceea ce se întîmplă și s-a întîmplat în jurul lor. Sunt filme la care granița dintre artistic și documentar a încetat să mai existe. Autorii reușesc o performanță aproape imposibilă: de a furniza explicații umane în spatele unei realități atît de falsificată și mistificată, cum a fost perioada ceaușistă, inclusiv evenimentele din '89. Acest aspect, al experienței pur personale, rămîne și în perioada de după revoluție singura busolă de orientare a noii școli de regizori. Ce alceva le-ar sta la dispoziție într-o lume cu dedesubturi istorice nu pe deplin elucidate și care este din ce în ce mai mult lipsită de alte puncte de reper? “A fost sau n-a fost?”

Diese Filmreihe bietet eine Bestandsaufnahme des rumänischen Kinos der letzten fünf Jahrzehnte. Trotz inhaltlicher und stilistischer Unterschiede haben all diese Filmwerke einen gemeinsamen Nenner: Eine verblüffend unpräzise Direktheit, die die Grenze zwischen Fiktion und Dokumentarischem de facto aufhebt. „Es gibt, in Zeiten von DVD und Fernsehompresenz, nicht mehr allzu viele Entdeckungen zu machen auf Festivals - das rumänische Kino gehört unbedingt dazu.“, meint Susan Vahabzadeh in der *Süddeutsche Zeitung*. Denn diese Low-Budget-Filme bieten ganz persönliche Erklärungen nicht nur für die Entgleisung der dortigen Realität. Diese persönliche Ebene bewirkt, dass der Zuschauer sich durchaus heimisch fühlt, trotz Verschrobenheit und Absurdität dieses Kinos. So weit und doch so nah. / *Andrei Schwartz*

Joi / Do, 19.11. 2009

19 Uhr

Reconstituirea / Rekonstruktion

R: Lucian Pintilie (1968), 100 min

Desemnat de critici drept cel mai bun film românesc al tuturor timpurilor, **Reconstituirea** are marele merit de a documenta deziluzionarea profundă a societății românești din anii șaizeci ai secolului trecut, cât și atitudinea de refuz și rebeliune a tinerilor, deci germeii unui proces care va culmina cu evenimentele din decembrie 1989. De aceea nu este de loc întâmplător că **Reconstituirea** este primul "film interzis" care reapare pe ecrane după Revoluție. Filmul se bazează pe o nuvelă scrisă de Horia Pătrascu, ce pornește de la un caz real. Niște tineri care s-au îmbătat, s-au bătut și au făcut scandal, sunt forțați de autorități să filmeze o "reconstituire" cu scop educativ, să vada poporul ce consecințe grave are alcoolul.



Construit ca un reportaj, ca un film-anchetă, **Reconstituirea** este un film cu o densă suprapunere de straturi, remarcabil prin limbajul aluziv, insinuant, cu multiple sensuri și semnificații filosofice. Intervenția milițianului, în momentul reconstituirii scenei violente de la bar, este o aluzie persiflantă la esența „realismului socialist”: „Ai spart păharul, spargi păharul. Ai spart sifonul, spargi sifonul. Să fie ca-n viață. Să faceți cum spunem noi”. Mesajul nonconformist vădit a fost suficient ca filmul să fie cenzurat la scurt timp după premiera din 1970 și regizorul să fie oprit să plece cu filmul la Cannes. **Reconstituirea** avusese prea mare succes la public pentru educația "omului nou".

Die beiden Freunde Ripu und Vuica haben ihren Uni-Abschluss mit Alkohol begossen und betrunken eine Schlägerei angezettelt. Einige Tage später kommen ein Erzieher und ein Staatsanwalt mit den beiden Tätern und einem Kamerateam an den Tatort zurück: Der angezettelte Streit der Freunde soll nachgestellt und als Lehrstück gegen Alkoholismus auf Film dokumentiert werden. Doch als der Erzieher immer mehr Realismus einfordert, eskaliert die Situation... Pintilies Film überstrahlt bis heute die rumänische Filmgeschichte als Werk, das für den kurzen «Frühling» der Sechzigerjahre steht, wie er in verschiedenen osteuropäischen Ländern stattgefunden hat. Die damaligen Behörden hatten allerdings keine Freude an dem satirischen Ton der mit Leichtigkeit vorgetragenen tragischen Groteske und verboten das Werk kurz nach der Premiere.

Joi / Do, 14.01. 2010

19 Uhr

Marele jaf comunist / Der große kommunistische Banküberfall

R: Alexandru Solomon (2004), 103 min



Un grup de bărbați înarmați și o femeie fug cu banii. Cei șase "tilhari" sunt prinși în două luni și constrânși să filmeze un documentar ce reconstituie jaful secolului și ancheta. "Reconstituirea" devine o senzație în România care sărbătorește 15 ani de la preluarea puterii de comuniști. Deși destinat doar cercului închis al organizațiilor de partid, mulți încercau să se strecoare să vada filmul. Între timp, cei șase fuseseră judecați într-un simulacru de proces și condamnați la moarte (bărbații) sau la muncă silnică (femeia). Surprinzătoare este identitatea celor acuzați. Toți erau foști nomenclaturiști, membri ai Partidului Comunist încă din ilegalitate. De asemenea, toți erau evrei. De ce ar fi atacat ei sistemul pentru care luptaseră, jefuind o sumă de bani, care pe vremea aceea în era practic imposibil de cheltuit.

Der Dokumentarfilm DER GROSSE KOMMUNISTISCHE BANKÜBERFALL versucht die Ereignisse des größten rumänischen Geldraubes aller Zeiten zu rekonstruieren. An einem Augustmorgen im Jahre 1959 überfällt eine Gruppe bewaffneter und maskierter Männer einen Wagen der Nationalbank von Rumänien. Erbeutet werden 1,6 Millionen Lei, eine Summe, die damals dem Gegenwert von 5.000 Gehältern entspricht. Kurze Zeit später wird eine Gruppe jüdischer Intellektueller, allesamt einst in hohen Parteiämtern, angeklagt, den Überfall auf den Geldtransport verübt zu haben. Eine aufsehenerregende Verhandlung beginnt, die einem Schauprozess gleicht. Bevor die Angeklagten zum Tod bzw. zu lebenslangen Zuchthausstrafen verurteilt werden, zwingt man sie, an der (spiel-)filmischen Rekonstruktion des Tathergangs und dessen Aufklärung mitzuwirken. Im Wechsel zwischen makabren parteiinternen Schulungsfilmen, Ausschnitten des damals entstandenen Films und der heutigen Spurensuche des Regisseurs Alexandru Solomon entsteht ein bedrohliches Bild einer noch nicht aufgearbeiteten Zeit.

Joi / Do. 28.01. 2010

19 Uhr

Hârtia va fi albastră / *Das Papier wird blau*

R: Radu Munteanu (2006), 95 min



Bucuresti, 22 spre 23 decembrie 1989. Plutonul de intervenție motorizat, condus de locotenentul Neagu primește ordin de patrulare prin cartierele marginase. Costi, unul din cei doi soldați in termen ai plutonului, profitind de o altercație dintre colegii lui și un grup de manifestați, fuge să lupte la Televiziune, in ciuda amenințarilor și rugămintilor locotenentului. Soldatul nu ajunge însă la sediul televiziunii ci într-o vilă din apropierea televiziunii unde dintr-o confuzie e luat drept terorist și arestat de grupul mixt de militari și civili care apărau vila, in timp ce restul plutonului porneste in misiunea utopică și riscantă de recuperare a lui Costi, trecând prin clădirea sub asediu a televiziunii. Aici locotenentul Neagu e dezarmat și umilit de un colonel isteric. Plutonul reuseste totusi sa ajunga acasa la Costi, unde mama și prietena băiatului îl așteptau.

"Hirtia va fi albastră nu oferă o perspectivă istorica de tip History Channel, ci își propune să restituie emoția acelor zile din perspectiva actorilor mărunți ai evenimentelor. E povestea pierderii inocenței unei generatii și a unei revolte populare care a scos la lumină în egală măsură ce avem mai bun și mai rău in noi. Și spiritul de solidaritate dar și egoismul și răutatea acumulată în zeci de ani de frustrare", explica Radu Muntean.

DAS PAPIER WIRD BLAU spielt in der langen Nacht-Tag-Nacht am 22. Dezember 1989, dem Zeitpunkt des Umsturzes von Ceausescu und der Ungewissheit über seine unmittelbare Nachfolge. Mit der Unklarheit, wer das Land nun regieren werde oder ob ein Konterschlag dem Diktator wieder zu Macht verholfen hat, kauert sich eine bewaffnete Militäreinheit in einem Bukarester Vorort zusammen und wartet auf Befehle, während sie gleichzeitig versucht, jedem Ärger soweit wie möglich fernzubleiben. Als eine spannende und packende Interpretation der Geburtswehen des heutigen Rumänien, ist dieser Film vom Grunde auf geschichtsträchtig und gleichzeitig ein Versuch, historische Gegebenheiten so zu rekonstruieren, wie sie von einem Durchschnittsrumänen womöglich erlebt wurden.

Joi / Do. 04.02. 2010

19 Uhr

A fost sau n-a fost? / *12:08 östlich von Bukarest*

R: Corneliu Porumboiu (2006), 89 min



Au trecut 16 ani de la Revoluție, 16 ani de când întreaga țară a privit la televizor cum mulțimea furioasă l-a determinat pe Ceaușescu să părăsească Bucureștiul într-un elicopter. Acum, la 16 ani de la aceasta data istorica, Jderescu, patronul unui post TV local dint-un orașel din provincie are doi invitati pentru a-si impartasi amintirile gloriei lor de revolutionari: Mănescu, un profesor de istorie alcoolic și Piscoci, un bătrân pensionar. Ei vor să răspundă la întrebarea care de 16 ani nu-și găsește răspunsul: a fost sau n-a fost Revoluție la ei în oraș? Impreună isi vor aminti ziua in care au ieșit în piața orașului strigând "Jos Ceausescu". Dar telespectatorii sună pentru a-i contesta pe "eroi", care poate că au băut într-o cârciumă sau se pregăteau mai degrabă de Craciun decât sa iasă pe străzi ca revoluționari.

Construit dintr-o serie de episoade aproape burlești care ne familiarizează cu cele trei personaje principale, această comedie tristă culminează cu una dintre cele mai bune scene din cinematografia românească: un talk show de la o televiziune de neprofesioniști, turnat in timp real. Castigator al Camera d'Or la Cannes 2006.

Am 22. Dezember 1989 zwang eine wütende Menschenmenge den rumänischen Diktator Ceausescu, per Hubschrauber aus Bukarest zu fliehen. Sechzehn Jahre nach diesem historischen Ereignis lädt der Inhaber der lokalen Fernsehstation einer kleinen Stadt östlich von Bukarest zwei Gäste ein, ihre revolutionären Ruhmestaten von damals noch einmal zu schildern. Doch plötzlich mischen sich Zuschauer der Sendung ein und bestreiten mit ihren Anrufen die Behauptungen der beiden Helden. Dies führt zu einem herrlich komischen Wortgeplänkel vor laufender Kamera, das geschickt aufzeigt, wie sich die Erinnerung im Laufe der Zeit verändert.

Der Film erhielt in Cannes 2006 den Hauptpreis - **Caméra d'Or** - für den besten Erstlingsfilm.

Joi / Do. 18.02. 2010

19 Uhr

4 luni, 3 săptămâni și 2 zile / 4 Monate, 3 Wochen und 2 Tage

R: Cristian Mungiu (2007), 113 min



Otilia și Găbiță împart aceeași cameră într-un cămin de studenți. Sunt colege la o universitate dintr-un mic oraș, în timpul ultimilor ani de comunism. Otilia închiriază o cameră într-un hotel ieftin. După-amiază se vor întâlni cu un anume domn Bebe: Găbiță este însărcinată, avortul este ilegal în România și pentru amândouă această situație este cu totul nouă. Filmul **4 luni, 3 săptămâni și 2 zile** face parte dintr-un proiect mai amplu numit **Povesti din Epoca de Aur**, o istorie subiectivă despre comunismul din România spusă cu ajutorul legendelor urbane. Scopul proiectului este de a descrie această perioadă fără referiri exacte la comunism ci numai cu ajutorul a diferite povești ce au în prim plan opțiunile personale într-o perioadă de nenoroc și de nefericire, o perioadă pe care oamenii trebuie să o traiască ca și cum ar fi normală.

*"Nu am nostalgii față de epoca aceea, ci față de vârsta mea de atunci. Atunci ajungeau la noi mai multe povești, parcă se întâmplau mai multe lucruri". (Cristian Mungiu). **4 luni, 3 săptămâni și 2 zile** este filmul românesc cu cele mai multe succese internaționale, câștigând printre altele **Palme d'Or la Cannes 2007** și **Marele Premiu al Academiei Europene de Film**.*

Die Studentinnen Otilia und Găbiță teilen ein Zimmer im Wohnheim einer kleinen Stadt in Rumänien. Das kommunistische Regime unter Ceausescu liegt in den letzten Zügen. Der Alltag ist für die Menschen täglich eine neue Herausforderung, schon das Anmieten eines Zimmers in einem Hotel ist ein schwieriges Unterfangen. Dort erwarten die beiden Freundinnen einen gewissen Mr. Bebe. Găbiță ist schwanger, Abtreibung in Rumänien illegal - und die jungen Frauen, die keine Ahnung haben, was in einer solchen Situation zu tun ist, schlittern in ein Fiasko. Cristian Mungiu verzichtet bei seiner "bitteren Bestandsaufnahme" ganz auf moralische Bewertungen, die Wirklichkeit "ist grausam genug". Wie jeder herausragende Film geht **4 MONATE, 3 WOCHEN UND 2 TAGE** weit über den konkreten Bezug zu seine Geschichte hinaus und berührt Themen von geradezu existenzieller Wucht: Hilflosigkeit, Angst und Verantwortung, Leben und Tod, Freundschaft und Verrat. Der Film gewann die **Goldene Palme** bei den Filmfestspielen von Cannes sowie den **Europäischen Filmpreis 2007**.

Joi / Do. 04.03. 2010

19 Uhr

Moartea Domnului Lăzărescu / Der Tod des Herrn Lăzărescu

R: Cristi Puiu (2005), 153 min



Un bătran de 63 de ani - domnul Lăzărescu - locuiește într-un pisici ale sale. Soția lui a murit, iar fiica sa trăiește în Canada. Simțindu-se rau, bătrânul cheamă salvarea. Până la sosirea acesteia, cere ajutorul vecinilor. Consultându-l și suspectând un cancer de colon, medicul decide să-l interneze la spital. Acolo intervin alte priorități și bătrânul, care e presupus a fi alcoolic, este dus la alt spital, apoi la altul... Ceea ce părea la început o simplă formalitate - consultarea și supraveghearea unui bătrân care a vomat și se plânge de dureri de cap - se transformă într-un coșmar. Pe măsura ce înaintează în noapte, paramedicii conduc prin București, încercând să găsească un spital care să le accepte pacientul...

*Cristi Puiu are un simț al firescului, al naturalului ieșit din comun, un simț rar al micului grotesc cotidian, al micului absurd - și la nivelul realismului palpabil, dar și la un nivel ce vine dinspre autorii existențialiști ai jumătății secolului trecut. Desigur că **Moartea Domnului Lăzărescu** vorbește despre criza, birocrăția și nepăsarea din spitalele românești și-n general despre deriva societății românești de astăzi. El reușește să vorbească însa despre problemele fundamentale ale oamenilor de pretutindeni și dintotdeauna. (Laurențiu Brătan)*

Die epische Erzählung von der nächtlichen Krankenhaus-Odyssee eines sterbenden Alten, der in zunehmende Demenz verfällt, während überforderte oder gleichgültige Mediziner meist an ihm vorbeigieren, besitzt eine Offenheit, Präzision und Vielschichtigkeit, die ihresgleichen suchen. Gleichmaßen von «Emergency Room» wie Rohmers Filmzyklus **Six contes moraux** inspiriert, berichtet Puiu mit langen Handkamera-Plansequenzen auf eine Weise von der Welt, die gleichermaßen bewegend wie bestürzend ist. (Christoph Huber) Puiu geht es nicht um eine anklagende Kritik der Verhältnisse und der schlechten medizinischen Versorgung. Er konstatiert die Gegebenheiten, mehr nicht. Die Art, wie die Menschen kommunizieren oder nicht kommunizieren, so Puiu, sei für ihn das zentrale Thema des Films; die merkwürdig erscheinende parallele Existenz von Rücksichtslosigkeit und Fürsorge im Umgang miteinander ist sehr präzise beobachtet. Dieses Gespür für Lebenswirklichkeit und ihren sprachlichen Ausdruck macht Puiu zu einem der besten Autoren der neuen Generation. (Hilke Gerdes) *Der Film erhielt in Cannes 2005 den **1 Preis der Reihe Un Certain Regard**.*